

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringsvar om forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Krav om forældremyndighedsindehavers samtykke og vandel, når børn som bipersoner erhverver dansk indfødsret m.v.)

I. Høringen

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikernes Centralorganisation, Amnesty International, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Centrale Handicapråd, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Finansrådet, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, HK/Danmark, Indvanderrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Kirkernes Integrationstjeneste, Kommunernes Landsforening, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Landsforeningen Adoption og Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Lærernes Centralorganisation, Mellempfolkeligt Samvirke, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), Politiforbundet i Danmark, Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigspolitiet, Rotary Denmark, Røde Kors Asylafdeling, Røde Kors Landskontoret, Rådet for Etniske Minoriteter, Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, samtlige byretter, SOS mod Racisme, Statsforvaltningen, Sydslesvigsk Forening, Sydslesvigudvalget, Uddannelsesforbundet, Styrelsen for Videregående Uddannelser, UNHCR, Ægteskab uden Grænser og 3F.

5. oktober 2016

Indfødsret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Astrid Kløve Albæk Pedersen

Tel. 61983607
Mail aap@uibm.dk

Sags nr. 2016 - 3008
Akt-id 128172

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har modtaget høringsvar fra:

Advokatrådet, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Katolske Kirke i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Færøernes Landsstyre, Institut for Menneskerettigheder, Politiforbundet i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, samtlige byretter (Præsidenten for Københavns Byret), Statsforvaltningen, Sydslesvigsk Forening, UNHCR, Vestre Landsret, Østre Landsret og 3F.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringsvar.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, indgår ikke i høringsoversigten.

II. Høringsvarene

1. Generelle bemærkninger

Advokatrådet, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Katolske Kirke i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Færøernes Landsstyre, Politiforbundet i Danmark, Rigsadvokaten, samtlige byretter (Præsidenten for Københavns Byret), Sydslesvigsk Forening og 3F har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Børnesagens Fællesråd, Vestre Landsret og Østre Landsret har ikke ønsket at udtale sig om lovforslaget.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at det tilstræbes, at det klart fremgår af indfødsretsloven, hvilke betingelser der gælder for børns automatiske erhvervelse af dansk indfødsret som biperson ved en forælders erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring eller naturalisation.

2. Kravet om forældremyndighedsindehavers samtykke, når børn som bipersoner erhverver dansk indfødsret

Børnerådet udtrykker bekymring for, at et barn, der selv ønsker at erhverve indfødsret, ikke opnår dette, hvis den anden forældremyndighedsindehaver ikke samtykker. Rådet foreslår, at det tilføjes, at den anden forældremyndighedsindehaver som udgangspunkt skal give samtykke, men at hensynet til barnet, herunder hvis barnet selv ønsker indfødsret, kan medføre, at et sådan samtykke ikke kræves.

Institut for Menneskerettigheder er enig i, at der er et behov for at lovgive om forældreinddragelse, men mener principielt ikke, at det bør ske i form af et ubetinget samtykkekrav, idet den anden forældremyndighedsindehaver – imod barnets egen vilje – vil kunne forhindre barnet i at blive dansk statsborger. Efter instituttets opfattelse harmonerer forslaget om at lovfæste en generel regel om, at en forælder kan modsætte sig, at et barn erhverver indfødsret som biperson, ikke med Børnekonventionen. Efter instituttets opfattelse kan forældreansvarslovens bestemmelse om, at "væsentlige beslutninger" kræver enighed mellem et barns forældre, ikke begrunde den praksis, der nu foreslås kodificeret. Hensynet til barnets bedste interesse skal kunne tages i betragtning, ligesom der skal kunne tages hensyn til barnets ønsker, i hvert fald når barnet er fyldt 12 år. Instituttet finder, at der er behov for at høre den anden forælder, og hvis vedkommende modsætter sig barnets erhvervelse af indfødsret, er der behov for, at spørgsmålet om erhvervelsen kan afgøres efter en konkret vurdering, hvori hensynet til barnets egne ønsker og bedste interesse kan indgå. Instituttet anbefaler, at det overvejes, om det er muligt i lovgivningen at fastsætte klare kriterier for afgørelser af tvister mellem forældre om børns erhvervelse af indfødsret. Alternativt anbefaler instituttet, at lovudkastet ændres, således at der i forlængelse af den forslåede samtykkeregulering efter lovudkastets § 5, 3. pkt., tilføjes et 4. pkt., hvorefter spørgsmålet om barnets erhvervelse af indfødsret i tilfælde af uenighed mellem forældrene kan afgøres ved ansøgning om naturalisation indgivet af barnet og/eller af en forælder eller værge på barnets vegne.

Rigspolitiet har ikke bemærkninger til lovforslaget, men henleder opmærksomheden på, at det kan overvejes, om der i det foreliggende lovforslag bør indsættes en bestemmelse tilsvarende pasbekendtgørelsens § 18, stk. 2-4, om adgang til at fravige kravet om samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere ved udstedelsen af pas til personer under 18 år, når særlige grunde gør sig gældende.

Statsforvaltningen kan tilslutte sig, at kravet om samtykke tydeliggøres, således at det også fremgår af selve indfødsretsloven.

UNHCR imødekommer den klarhed, som en kodificering af praksis vil give. UNHCR udtrykker bekymring for, at kravet om samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere kan lede til situationer, hvor statsløse børn og flygtningebørn forhindres i at erhverve indfødsret eller er nødt til at vente i en længere eller udefineret tidsperiode. UNHCR anbefaler på den baggrund, at en mulighed for at fravige kravet om samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere, når erhvervelsen af dansk indfødsret er i barnets bedste interesse, indsættes i lovforslaget.

Lovforslaget indebærer, at kravet om samtykke fra den anden forældremyndighedsindehaver for en bipersons erhvervelse af dansk indfødsret lovfæstes. Som anført i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, er der ikke herved tilsigtet nogen ændring af retstilstanden.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2.1. stilles kravet om samtykke ud fra den betragtning, at erhvervelse af dansk indfødsret er en væsent-

lig beslutning om barnets forhold efter forældreansvarslovens § 3. Dansk indfødsret medfører en række rettigheder og pligter, f.eks. at stemme og stille op til Folketinget samt aftjening af værnepligt, ligesom indfødsretten kan få betydning for barnets rettigheder og pligter i forhold til fremmede stater. På denne baggrund er det Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets opfattelse, at der er tale om en væsentlig beslutning, der kræver samtykke.

Hvis barnet er over 12 år, skal barnet endvidere give sit samtykke til, at barnet som biperson erhverver dansk indfødsret sammen med en forælder. Et barn, der umiddelbart er i stand til at udtrykke sine egne synspunkter, gives således mulighed for at tilkendegive sin holdning til erhvervelsen af dansk indfødsret.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.4. er det Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets vurdering, at lovforslaget er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Det er herunder ministeriets vurdering, at det at stille krav om samtykke fra begge forældremyndighedsindehavere i forbindelse med et barns erhvervelse af et fremmed (dansk) statsborgerskab er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter Børnekonventionen. Der er tale om en væsentlig beslutning om barnets forhold, hvor begge forældremyndighedsindehavere må anses for at være nærmest til at vurdere, hvad der er bedst for barnet i relation til erhvervelsen af et fremmed statsborgerskab.

Det bemærkes, at et barn, der er født statsløs i Danmark, har mulighed for i overensstemmelse med Børnekonventionen at erhverve dansk indfødsret som hovedperson efter de særlige regler i §§ 17 og 27 i cirkulæreskrivelse om naturalisation.

På ovennævnte baggrund finder Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet ikke anledning til at ændre på den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 1, om, at såfremt barnet er undergivet fælles forældremyndighed, skal den anden forældremyndighedsindehaver meddele samtykke til, at barnet erhverver indfødsret som biperson.

3. Kravet om vandel, når børn som bipersoner erhverver dansk indfødsret ved naturalisation

Børnerådet kan ikke tilslutte sig, at et barn, der er sigtet for en lovovertrædelse, ikke automatisk erhverver dansk indfødsret som biperson. Rådet henviser til, at det er et centralt princip i den danske retsstat, at enhver, som er mistænkt for en forbrydelse, er uskyldig, indtil det modsatte er bevist, og finder derfor ikke, at en sådan situation bør føre til, at et barn udelukkes fra at erhverve dansk indfødsret. Rådet er endvidere bekymret for, om en sådan udelukkelse kan medføre, at barnet som 18 årig ville kunne udvises af landet.

Institut for Menneskerettigheder sympatiserer med ønsket om at klargøre i lovgivningen, at et barn i visse situationer ikke automatisk erhverver indfødsret som biperson ved en forælders naturalisation. Efter instituttets opfattelse ville det imidlertid være ønskeligt, om det kunne komme tydeligere til udtryk i indfødsrets-

loven eller i det mindste i cirkulæreskrivelse om naturalisation, i hvilke situationer et barn kan undtages en forælders naturalisation. Instituttet anfører, at afslag på indfødsret begrundet i manglende opfyldelse af de generelle meget strenge vandelskrav, kan have særligt indgribende betydning. Særligt finder instituttet, at reglen om, at et barn, som er sigtet for en lovovertrædelse, ikke kan erhverve dansk indfødsret som biperson ved en forælders naturalisation, kan virke uproportional i tilfælde, hvor sigtelsen senere frafaldes eller barnet frikendes. Instituttet anbefaler, at det overvejes at stille et mindre strengt vandelskrav til børn som bipersoner end til voksne, der ansøger om naturalisation. Instituttet anbefaler, at der tilvejebringes mulighed for naturalisation af børn, som ikke har erhvervet indfødsret som biperson til en forælder på grund af en sigtelse, såfremt barnet efterfølgende dokumenterer, at sigtelsen er frafaldet, eller at barnet er blevet frifundet.

UNHCR opfordrer til, at det sikres, at bestemmelsen ikke strider mod artikel 32 i FN's konvention om statsløse personers retsstilling samt artikel 34 i FN's konvention om flygtninges retsstilling (Flygtningekonventionen), hvorefter de kontraherende stater så vidt muligt skal lette statsløse personer og flygtninges optagelse i samfundet og naturalisation.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.4. er det Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets vurdering, at lovforslaget er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Det vandelskrav, som børn skal opfylde for automatisk at erhverve dansk indfødsret som biperson til en forælder, er samme vandelskrav, som personer, der søger om dansk indfødsret ved naturalisation som hovedpersoner, skal opfylde. Der henvises til kapitel 5 i cirkulæreskrivelse nr. 10873 af 13. oktober 2015 om naturalisation. Det fremgår heraf af § 19, stk. 5, at ansøgere, der er sigtet for en lovovertrædelse, ikke kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3. praktiseres kravet omandel for bipersoner på baggrund af en tilkendegivelse fra Folketingets Indfødsretsudvalg om, at bipersoner, der er sigtede eller straffet af betydning for naturalisationssagen, skal udtages fra lovforslag om indfødsrets meddelelse. Tilkendegivelsen er afgivet i 1997 i forbindelse med behandlingen af en række konkrete naturalisationssager.

Det bemærkes, at et barn, der ikke har erhvervet dansk indfødsret som biperson til en forælder på grund af en sigtelse, og hvor sigtelsen senere er frafaldet, barnet er frifundet eller har modtaget en ikke karensudløsende sanktion, kan søge om dansk indfødsret ved naturalisation som hovedperson, såfremt vedkommende opfylder de særlige regler for børns erhvervelse af dansk indfødsret ved naturalisation i cirkulæreskrivelsens kapitel 4. Barnet vil endvidere kunne søge om dansk indfødsret ved naturalisation som hovedperson ved det fyldte 18. år.

Ved en eventuel fremtidig forhandling af den nuværende aftale om indfødsret vil der være mulighed for at drøfte indsættelse af kravet om vandel for bipersoners automatiske erhvervelse af dansk indfødsret i aftalen.

På ovennævnte baggrund finder Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet ikke anledning til at ændre på den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 2.

III. Lovforslaget

Det fremsatte lovforslags § 1, nr. 1-2, og § 2 samt bemærkningerne hertil svarer med en række lovtekniske ændringer til det lovudkast, der blev sendt i høring. Der er tale om mindre indholdsmæssige ændringer, strukturelle ændringer samt en række mindre redaktionelle ændringer.

Lovforslagets § 1, nr. 3, samt bemærkningerne hertil er indsat efter lovforslaget blev sendt i høring. Den foreslåede ændring har alene teknisk betydning.